

pavietė, du akmeniniai kryžiai, vienas metalinis kryžius, laidojimo rūsūs, paminklinė plokštė ir akmuo be įrašų.

Kapčiamiesčio senųjų miestelio kapinių teritorijoje 2006 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu buvo ištirtas 60 m² plotas. Perkasoje 6 rasti 4 palaidojimai, perkasoje 7, 11 – žemės judinimo darbų metu suardyti 2 kapai. Palaidojimai bei buvusių palaidojimų – suardyto kapų liekanos aptiktos vienoje linijoje, 6 m nuo saugomos kapinių teritorijos ribos. Taip nustatyta, jog kapinių teritorija P dalyje yra dirbtinai sumažinta. Į ŠR nuo saugomos kapinių teritorijos ribos perkasoje 10 taip pat surastas palaidojimas. 2006 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu nustatyta, kad dabartinės kapinių ribos yra netikslios, todėl jas būtina koreguoti.

THE OLD KAPČIAMIESTIS CEMETERY

An area of 60 m² was excavated in 2006 during a field evaluation in the territory of the old Kapčiamiestis city cemetery. In trench 6, 4 burials were found, in trenches 7 and 11, 2 burials disturbed during earth moving work. The burials and the remains of the former burials – disturbed graves were discovered in one line, 6 m beyond the boundary of the protected cemetery territory. It was established that the cemetery territory has been artificially reduced in the S. A burial was also found in trench 10 to the NE of the boundary of the protected cemetery territory. During the 2006 field evaluation in 2006 it was established that the cemetery's current boundaries are inaccurate and therefore it is essential to correct them.

UTENOS SENOSIOS KAPINĖS

Jonas STANKUS, Bronius DAKANIS

2006 m. gegužės mėnesį Utenos miesto senųjų kapinių dešiniojo šoninio ir centrinio takų teritorijoje (tiesiamo vandentiekio trasos zonoje) buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai, kurių metu ištirtos 5 perkastos (1 pav.). Kiekviena jų buvo 1,5x4 m dydžio, bendras plotas – 30 m². Perkastos tirtos iki projekcinio 80 cm gylio ir giliau. Kadangi šiuo vandentikiu vanduo bus tiekiamas tik vasaros metu, tai jo vamzdžiai kloti negiliai.

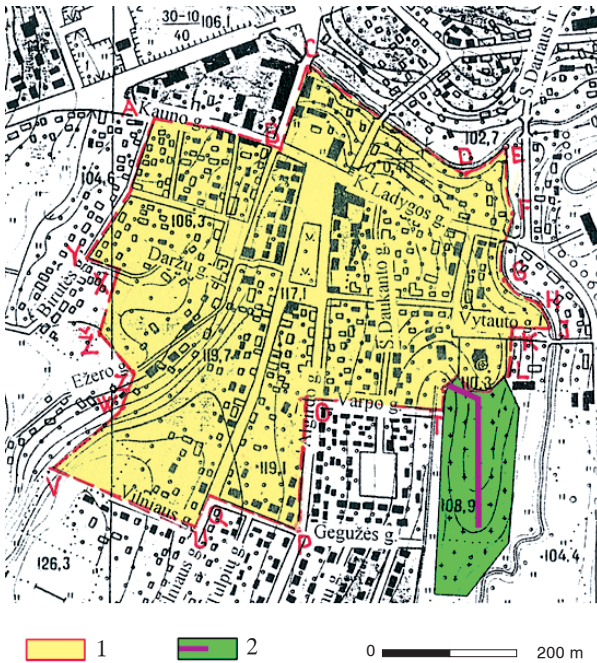
Tirtose perkasoje gerai išlikusių kapų neaptikta. Tik perkasoje 4 70 cm gylyje aptikti vaiko griaučių fragmentai – 2 šonkauliai ir du kaukolės fragmentai. Perkasoje 5, V pakraštyje, aptiktas tarsi kapo duobės fragmentas. Ka-

dangi duobės pėdsakų už perkastos ribų neieškota, tai liko neaišku, ar tai kapo duobė.

Perkasoje 4 75 cm gylyje rastas Jono Kazimiero 1665 m. šilingas, o šios perkastos P sienoje, 90 cm gylyje, rasta kita moneta – sidabrinis Zigmanto Vazos 1622 m. trečiokas. Šios monetos, matyt, yra iš kapų.

Taigi, atrodo, kad centrinio tako zonoje anksčiau būta kapų (sprendžiant pagal išlikusius vaiko griaučių fragmentus, jau minėtas monetas, karstų vinis), tačiau jie suardyti įvairių perkasimų metu.

Laikotarpiu nuo 1522 iki 1898 m. dabartinės mūrinės bažnyčios aplinkoje buvo statomos, rekonstruojamos net 4 bažnyčios (taip

1 pav. Utenos senojo miesto vieta (A 1802) ir senųjų kapinių situacija: 1 – vertybės teritorija, 2 – Utenos senųjų kapinių ir tyrinėjimų vieta.
 Fig. 1. Location of the old city of Utena (A 1802) and the old burials: 1 – boundaries of the heritage territory, 2 – location of the old Utena cemetery and the excavations.

pat ir dabartinė). Taigi bažnyčios aplinkoje tereno lygis nuolat kito dėl čia vykdytų statybų, kai aplink buvo sandėliuojamos statybinės medžiagos, šalinamos arba čia pat skleidžiamos statybinės atliekos, jos užpilamos. Pvz., tarp perkaso 2 ir 3 tranšėjoje rasta karnizinio koklio ir plytos su brauku fragmentai; švieslakščio fragmentas, raudonų plytų nuoskalų fragmentai, kalkių gabalų (rasta

perkasoje 1), spyna (rasta perkasoje 3). Tai rodo, kad dalis radinių į šią teritoriją galėjo patekti kaip būtiniai-statybiniai reikmenys, nes vargu, ar kas galėjo dėti šiuos daiktus į kapus. Be to, tiesiant centrinę kapinių taką, niveliuojant, lyginant jo paviršių, atrodo, buvo pašalinti dalies kapų paminklai (galbūt apleistų kapų), nes, pvz., perkasoje 3 rasti sumesti kapų metalinių tvorelių fragmentai. Galimas dalykas, kad tuo metu buvo suardyta ir dalis sekliu buvusių kapų.

Kada prie bažnyčios imta laidoti (oficialiai atsirado kapinės), sunku pasakyti. Tačiau jau 1830 m. bažnyčios vizitacijos akte kalbama apie kapines už 144 uolekčių (apie 80–100 m) nuo bažnyčios.

Pagal surastas monetas – Zigmanto Vazos 1622 m. trečioką ir Jono Kazimiero 1665 m. šilingą – ankstyviausius kapus galima datuoti XVII a. trečiuoju ir septintuoju dešimtmečiais.

THE OLD UTENA CEMETERY

In 2006 a total area of 30 m² was excavated in the area of a water main channel being laid in the territory of the paths on the right side and in the centre of the old Utena city cemetery (Fig. 1). Only a 1665 John II Casimir shilling and a silver 1622 Sigismund Vasa threegroats, which did not belong to the better surviving burials in it, were found. According to these coins it is possible to date the earliest burials to the 1620s and 1660s.